

Rapportage 1 toekomstbestendige Zaanse Schans

Foto Pascal Fielmich

Datum	22 september 2025
Verslagperiode	juni t/m augustus 2025

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Voorgeschiedenis	3
1.2	Eerste rapportage & planning.....	3
1.3	Ontwikkelingen sinds het principebesluit.....	4
1.4	Informatie aan de raad	5
2	Duurzaam Exploitatiemodel in samenwerking met alle partijen	5
2.1	Gesprekken met belanghebbenden	5
2.2	Woo-verzoeken	6
3	Veiligheid en leefbaarheid op de Zaanse Schans	6
3.1	Vorbereiden onttrekkingsbesluit en grondpositie.....	6
3.2	Handhaving	7
4	Toegang tot de Zaanse Schans.....	7
4.1	Toegangsbeleid en ticketverkoop.....	7
4.2	Ruimtelijk plan	8
5	Bereikbaarheid en veiligheid op en rond de Zaanse Schans	9
5.1	Verleggen doorfietsroute Kalverringdijk.....	9
5.2	Toezegging portefeuillehouders parkeeroplossing korte termijn.....	9
5.3	Parkeeroplossingen lange termijn	9
5.4	Stimuleren van duurzaam vervoer naar de Zaanse Schans	9
6	Financiën	10
6.1	Aanloop- en transitiekosten	10

1 Inleiding

1.1 Voorgeschiedenis

Op 22 mei 2025 heeft de raad het raadsvoorstel Toekomstbestendige Zaanse Schans vastgesteld. Samengevat houdt dit raadsvoorstel het volgende in:

1. kennisnemen van het wenkend perspectief;
2. akkoord met het principebesluit om uitvoering te geven aan het Duurzaam Exploitatiemodel Ontwikkelstrategie dat bestaat uit:
 - a. verplichte kaartverkoop mogelijk maken door voorbereiden onttrekkingsbesluit
 - b. gratis toegang voor inwoners en andere categorieën van personen
 - c. voorbereiden verlegging doorfietsroute Kalverringdijk
3. akkoord met het duurzaam exploitatiemodel als vertrekpunt voor uitwerking van meerjarige financieringsstrategie en langdurige exploitatie;
4. akkoord met het Mobiliteitsplan Zaanse Schans en omgeving
5. akkoord met aanloop- en transitiekosten ter hoogte van € 1,9 mln.

Doel van deze besluitvorming is het werken aan:

- Veiligheid en privacy door het reguleren toeristenstroom en balans herstellen tussen wonen, werken en recreatie;
- uitvoeren mobiliteitsplan voor betere veiligheid en bereikbaarheid;
- investeren in erfgoedbehoud, verduurzaming en kwaliteit openbare ruimte;
- versterken samenwerking erfgoedpartijen voor waardevolle programmering;
- bevorderen woongenot via bewonersfonds;
- ondersteunen ondernemerschap via ondernemersfonds;
- financiële lasten gemeente en erfgoedpartijen verlichten via duurzaam exploitatiemodel.

Naast dit raadsvoorstel zijn 3 amendementen aangenomen. Met deze amendementen is het raadsvoorstel als volgt aangescherpt:

1. neem de tijd voor het onttrekken aan de openbaarheid. De in het voorgestelde besluit genoemde start van het toeristenseizoen 2026 is geen harde grens. Belangrijker is dat het proces goed en zorgvuldig wordt voorbereid en uitgevoerd.
2. er komt geen fysiek hek om de Zaanse Schans om verplichte kaartverkoop mogelijk te maken.
3. gratis toegang voor inwoners van Zaanstad is randvoorwaardelijk voor de definitieve vaststelling van een Duurzaam Exploitatiemodel voor de Zaanse Schans.

Tot slot heeft de raad op 22 mei 2025 een motie aangenomen die het college opdracht geeft om in samenwerking met alle partijen op de Zaanse Schans te werken aan een toekomstbestendige Zaanse Schans.

Bij de besluitvorming is afgesproken dat de raad regelmatig wordt geïnformeerd over de voortgang van de randvoorwaarden uit het principebesluit. De randvoorwaarden zijn nodig om een besluit te kunnen nemen over een duurzaam exploitatiemodel. Dat model is belangrijk voor de uitvoering van de Ontwikkelstrategie en voor een toekomstbestendige Zaanse Schans.

1.2 Eerste rapportage & planning

Voor u ligt de eerste rapportage over de periode juni tot en met augustus 2025. Door het zomerreces is deze eerste rapportage nog wat bescheiden.

De raad ontvangt elke drie maanden een rapportage op de hoofdlijnen van het principebesluit.

Op hoofdlijnen wordt de raad geïnformeerd over de projectvoortgang van:

1. Duurzaam exploitatiemodel in samenwerking met alle partijen, zoals onder andere gesprekken met de belanghebbenden en governance
2. Veiligheid en leefbaarheid, zoals voorbereiden onttrekkingsbesluit, grondpositie

3. Toegang tot de Zaanse Schans, zoals onder andere toegangsbeleid en ticketverkoop, ruimtelijk plan
4. Bereikbaarheid & veiligheid Zaanse Schans (mobiliteit), zoals het verleggen doorfietsroute Kalverringdijk, parkeeroplossingen korte en lange termijn
5. Financiën, zoals aanloop- en transitiekosten

Per rapportage zal de inhoud verschillen. Dit hangt af van de voortgang die op de onderwerpen is bereikt.

In de periode na het raadsbesluit is ter uitvoering van de motie *Samenwerken aan een toekomstbestendige Zaanse Schans* veel energie en aandacht gegeven aan het leggen van contacten met de belanghebbenden op de Zaanse Schans. In het bijzonder is ingezet op het herstellen van het contact met de ondernemers met als doel het werken aan het bouwen aan (onderling) vertrouwen. Dit proces gaat komende maanden zeker nog de nodige tijd en energie vragen van alle partijen. Dit is ook van invloed op de snelheid van het verloop van de deelprojecten.

Op verschillende onderdelen zijn intussen projectplanningen gemaakt. Met alle betrokken interne en externe partijen werken we aan het samenstellen van een volledige planning. Bij de volgende rapportage wordt een totaalplanning opgenomen.

1.3 Ontwikkelingen sinds het principebesluit

Na het principebesluit van de raad is het college gestart met het uitwerken van verschillende deelonderwerpen en het voorbereiden van een onttrekkingsbesluit. Daarnaast spelen nog andere belangrijke ontwikkelingen. Wij willen de raad daarover ook informeren. Een deel van deze ontwikkelingen is van invloed op de prioritering van de deelprojecten en de inzet van beschikbare capaciteit:

Bezwaarschrift over afwijzing referendum

Namens de indieners van het verzoek om een referendum is een bezwaarschrift ingediend tegen het besluit van de Zaanse raad om dit verzoek af te wijzen. De behandeling van dit bezwaarschrift is gestart en op 11 september 2025 heeft de hoorzitting met de externe bezwaarcommissie plaats gevonden. Parellel aan dit proces vindt informeel overleg plaats met de initiatiefnemers voor het referendum en hun advocaten. Tijdens het informele overleg zorgen we samen voor een goede en open sfeer. Zo kunnen alle betrokkenen bij de Zaanse Schans goed met elkaar overleggen en afspraken maken. Dit is ook wat de initiatiefnemers van het referendum willen.

Verlenging huurcontract verfmolen De Kat

Ten tijde van de besluitvorming door de raad in mei 2025 was er nog geen perspectief voor de huurrelatie tussen Vereniging de Zaanse Molen en de huurders van Verfmolen De Kat. De raad heeft wethouder Breunesse gevraagd het bestuur van de Vereniging Zaanse Molen te verzoeken om een inspanning te leveren om tot een voor alle partijen tevredenstellende oplossing te komen.

V.O.F. Verfmolen De Kat en Vereniging De Zaanse Molen hebben in een gezamenlijk bericht (4 augustus 2025) laten weten hun samenwerking voor te zetten. Hieronder de gepubliceerde tekst:

“V.O.F. Verfmolen De Kat en Vereniging De Zaanse Molen hebben overeenstemming bereikt over de voortzetting van hun samenwerking. Na een constructief mediation traject zijn beide partijen tot een positieve uitkomst gekomen en is de relatie hersteld.

Voor 2026 blijft de samenwerking ongewijzigd: V.O.F. De Kat exploiteert de molen op de huidige wijze, ook na de invoering van het all-in ticket.

Per januari 2027 treedt een nieuwe overeenkomst in werking. Hierin blijft V.O.F. Verfmolen De Kat verantwoordelijk voor de zeilmakerij, de workshops in de Zaankamer en het leslokaal, evenals de winkel. De exploitatie van de bezoekers aan de molen wordt vanaf dat moment uitgevoerd door de stichting Wind Molen Compagnie.

Met deze nieuwe afspraken kijken beide partijen uit naar een duurzame voortzetting van de samenwerking, waarin het behoud van kennis, ambacht en erfgoed centraal staat.”

1.4 Informatie aan de raad

Tijdens de rapportage periode zijn geen stukken naar de raad gestuurd.

2 Duurzaam Exploitatiemodel in samenwerking met alle partijen

2.1 Gesprekken met belanghebbenden

Na het raadsbesluit op 22 mei 2025 en in lijn met de motie Samenwerking aan een toekomstbestendige Zaanse Schans is het college in gesprek met verschillende partijen die betrokken zijn bij de Zaanse Schans. De gesprekken met alle belanghebbenden krijgen de hoogste prioriteit. Er wordt veel tijd, energie en aandacht in de gesprekken gestopt om alle belangen goed in beeld te krijgen en iedereen te betrekken bij de ontwikkelingen. Zo heeft de programmadirecteur na de besluitvorming door de raad direct contact opgenomen met en zich geïntroduceerd bij alle trekkers van de verschillende stakeholdergroepen op en rondom de Zaanse Schans en met individuele belanghebbenden, zoals:

- Bestuurders van beide ondernemersverenigingen OV1509 en OVZS en alle 20 individuele ondernemers op de Zaanse Schans.
- Bestuurders en directeuren van erfgoedpartijen, zoals beide musea, de molenvereniging, verschillende molens, bestuurders en directeur van Stichting Zaanse Schans;
- Bewonersvereniging Schans Bewoners Belang (SBB) als vertegenwoordiger van het merendeel van de bewoners op de Zaanse Schans;
- Historische commissie;
- Verschillende andere betrokkenen zoals de Kalverpolder, het st. Michael college, voetveer Zaandijk, individuele inwoners, enzovoort.
- Gemeentelijke ambtenaren

Tijdens deze (meer dan 50 gehouden) open gesprekken is besproken om - waar mogelijk - (h)erkenning te hebben van elkaars belang. En om wat betreft de toon van spreken wat 'uit de loopgraven te komen'. Alle betrokken belanghebbenden zijn trots op de Zaanse Schans en hechten waarde aan samenwerking en groeiend vertrouwen.

Het is van belang gedurende het gehele proces in gesprek te blijven met alle belanghebbenden om te komen tot een duurzaam exploitatiemodel.

In de gesprekken met alle belanghebbenden van de Zaanse Schans wordt gestreefd naar het vasthouden en/of terugwinnen van vertrouwen tussen gemeente en specifieke groepen belanghebbenden zoals de erfgoedpartijen, de bewoners vertegenwoordigd door SBB, overige bewoners en ondernemers. De gesprekken verlopen constructief. De programmadirecteur heeft intussen alle individuele bedrijven gesproken. Daardoor heeft zij een helder beeld verkregen van zowel het collectief belang van ondernemers als (op hoofdlijnen) de individuele belangen van afzonderlijke bedrijven.

Op verzoek van een aantal ondernemers en enkele bewoners die het initiatief hebben genomen voor een referendum is onder meer onderwerp van gesprek de vraag of de gemeentelijke doelstellingen voor de Zaanse Schans mogelijk kunnen worden gehaald zonder dat een (volledig) onttrekkingsbesluit noodzakelijk is. Ook deze route wordt de komende periode nader verkend. Het college ziet deze ruimte in het raadsbesluit van 22 mei 2025 omdat dit besluit niet verplicht tot het nemen van een onttrekkingsbesluit, maar ook de mogelijkheid openlaat voor alternatieven als daarmee een resultaat kan worden behaald dat op vergelijkbare wijze recht doet aan de in datzelfde raadsbesluit geformuleerde beleidsdoelstellingen voor de Zaanse Schans. Wij verwachten u hierover in de volgende kwartaalrapportage nader te kunnen informeren.

Parallel hieraan concretiseert het college de uitvoering van het raadsbesluit waarbij een aandachtspunt is dat de verlegging van het fietspad niet alleen randvoorwaardelijk is voor een eventuele onttrekking aan de openbaarheid maar dat dit los daarvan ook een zelfstandige opgave is

om de veiligheid van alle gebruikers van het fietspad door de Zaanse Schans, te kunnen blijven waarborgen. In deze rapportage leest u meer over het voorgaande.

Maandag 29 september jl. is het convenant met de bewoners vertegenwoordigd in de SBB ondertekend door de wethouder en de vertegenwoordigers van SBB. Het convenant tussen de erfgoedpartijen en de gemeente Zaanstad is op 3 juli 2025 ondertekend door de vertegenwoordigers van de erfgoedpartijen en wethouder Breunesse. In gesprekken met Stichting de Zaanse Schans en het Zaanse Museum is duidelijk geworden dat zij werken aan een organisatorische integratie om efficiënter (kwalitatief en financieel) te gaan werken. Dit is conform het Toekomstplan Zaanse Schans dat door de vier erfgoedpartijen op de Zaanse Schans is ingediend bij het raadsbesluit. De eerste resultaten hiervoor worden in 2026 verwacht.

2.2 Woo-verzoeken

Direct na het raadsbesluit Toekomstgerichte Zaanse Schans zijn vier uitgebreide Woo-verzoeken ingediend wat betreft de Zaanse Schans door een ondernemer op de Zaanse Schans en een inwoner van de regio Friesland. Vanwege de brede vraagstelling van de ingediende verzoeken is overlegd met de indieners om hun verzoeken te preciseren. Dit heeft tot gevolg dat er een vijfde Woo-verzoek aan is toegevoegd. Daarnaast is aan betrokken derden gevraagd om hun zienswijze te geven over het openbaar maken van hun documenten. Hieronder de huidige situatie:

1. Rekenmodel BuCa –verzoek tot openbaarmaking van het exploitatiemodel. Besluit door de gemeente volgt in Q4 2025, vervolgens wordt de gevraagde informatie verstrekt.
2. Pilot Zaanse Schans – verzoek tot inzage in documenten en communicatie over de pilot. Ook op dit verzoek besluit de gemeente in Q4 2025.
3. Interne communicatie raadsbesluit toekomstbestendige Zaanse Schans 2020-2025 – verzoek wordt behandeld in vier deelbesluiten. Deelbesluit 1 volgt Q4. Een hierbij horend verzoek tot uitbreiding naar 2015–2020 wordt als nieuw (vijfde) Woo-verzoek geregistreerd. Met de indiener wordt overlegd om het verzoek te preciseren.
4. Besluitvorming/planvorming Zaanse Schans – resultaat van nader overleg is dat dit Woo-verzoek zo goed als gelijk is aan het derde Woo-verzoek “Interne communicatie raadsbesluit toekomstbestendige Zaanse Schans” en dat de indiener met de beantwoording van verzoek 3 ook antwoorden krijgt op het eigen Woo-verzoek.

3 Veiligheid en leefbaarheid op de Zaanse Schans

3.1 Voorbereiden onttrekkingsbesluit en grondpositie

De onttrekking van het gebied aan de openbaarheid op grond van artikel 9, eerste lid, van de Wegenwet vraagt een nauwgezette onderbouwing. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State toetst of de nadelige gevolgen van het besluit niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit gediende doelen. En of de raad in redelijkheid tot het besluit heeft kunnen komen. Nu wordt gewerkt aan het verder in kaart brengen van de verschillende eigendomssituaties, erfpachtconstructies en fysieke en planologische beperkingen zoals het Natura2000 gebied, de provinciale weg en het dijklichaam. Daarbij worden scenario's uitgedacht om, met respect voor ieders positie in het gebied, te komen tot een situatie waarbij de toegang centraal georganiseerd wordt. Het scenario dat wordt gekozen heeft invloed op de onttrekking en andersom op toegankelijkheid en een model voor kaartverkoop.

De inzet is dat in het vierde kwartaal hiervan een totaalbeeld ontstaat. Waarna één scenario wordt uitgewerkt om vervolgstappen te zetten en een besluit voor te bereiden waarbij de juridische kaders en afwegingen worden onderbouwd.

Er is gekozen om het onttrekkingsbesluit voor te bereiden op grond van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Algemene Wet Bestuursrecht (Awb). Het besluit- en participatieproces ziet er zo uit:

- Er wordt een ontwerp onttrekkingsbesluit voorbereid.

- Daarna wordt het ontwerp onttrekkingsbesluit door het college ter inzage voorgelegd en ter kennisname aan de raad gestuurd.
- Tijdens een periode van 6 weken kunnen door een ieder zienswijzen worden ingediend.
- Ingediende zienswijzen moeten worden meegenomen/ meegewogen in de definitieve besluitvorming.
- De raad stelt het definitieve onttrekkingsbesluit vast.
- Tegen het definitieve onttrekkingsbesluit kan beroep bij de rechtbank worden ingesteld. Tegen de uitspraak van de rechtbank kan hoger beroep worden ingesteld.

Met het onttrekkingsbesluit zijn de paden en wegen niet meer openbaar maar is de feitelijke 'afsluiting' nog niet gerealiseerd. De eigenaren zullen met elkaar samen moeten afstemmen of en hoe het gebied ook echt wordt afgesloten.

3.2 Handhaving

Surveillance van het gebied van de Zaanse Schans is in de periode 1 juni t/m 31 augustus 2025 meegenomen in de wijkindeling. Dit houdt in dat er dagelijkse surveillance worden gelopen of gereden. In deze periode zijn in totaal 22 waarnemingen gemaakt door de boa's. Daarvan zijn 13 waarnemingen opgemaakt tijdens surveillance gebaseerd op de wijkindeling. De resterende 9 waarnemingen zijn gedaan tijdens een normale surveillance op de Zaanse Schans.

Uit deze waarnemingen komt - kort samengevat - naar voren dat:

- Eén persoon een bekeuring heeft ontvangen omdat hij geen ontheffing had en reed door een geslotenverklaring.
- Er twee waarnemingen zijn opgemaakt omdat de boa's zijn aangesproken i.v.m. actieve zakkenrollers. Er zijn geen zakkenrollers aangetroffen.
- Er één waarneming is opgemaakt omdat een voertuig de geslotenverklaring negeerde, deze persoon is met een waarschuwing teruggestuurd.

De boa's hebben ook de Diederik Sonoyweg meegenomen in hun surveillance omdat deze locatie bekend is vanwege parkeeroverlast en/of verkeerhinder door bezoekers van de Zaanse Schans. In de periode van 1 juni tot en met 31 augustus zijn er 18 waarnemingen gemaakt door de boa's: 3 naar aanleiding van binnengekomen meldingen bij de gemeente, 10 tijdens normale surveillance op de Zaanse Schans en 5 tijdens surveillance gebaseerd op de wijkindeling.

Uit deze waarnemingen komt - kort samengevat - naar voren dat:

- Eén persoon een bekeuring heeft ontvangen voor een parkeerovertreding.
- Eén persoon een waarschuwing heeft ontvangen voor een parkeerovertreding.

Tijdens het Hemelvaarts- (29 mei t/m 1 juni) en Pinksterweekend ((7 t/m 9 juni) zijn door Openbare Orde en Veiligheid een hostess en beveiliging ingezet om onder meer te zorgen voor een goede bezoekersdoorstroom en een veilige omgeving. Tijdens het Hemelvaartweekend zijn 25 waarnemingen gemaakt (inbegrepen 18 waarnemingen op de Diederik Sonoyweg). Uiteindelijk zijn 18 waarnemingen afgedaan met een sanctie.

Het Paasweekend (20 en 21 april) ligt buiten de verslagperiode. Om een goed beeld te geven van de situatie geven we hierbij ook de cijfers van dat weekend. Er zijn tijdens het Paasweekend 101 waarnemingen gemaakt (inbegrepen 70 waarnemingen op de Diederik Sonoyweg). In totaal zijn 89 waarnemingen afgedaan met een sanctie.

4 Toegang tot de Zaanse Schans

4.1 Toegangsbeleid en ticketverkoop

Terwijl er gesprekken plaatsvinden met alle betrokken partijen bij de Zaanse Schans, wordt nagedacht over hoe de opdracht van de raad inclusief de wijzigingen (amendementen) en de motie moet worden uitgevoerd. In de komende periode worden oplossingsrichtingen voor toegangsbeleid en

ticketverkoop(modellen) verkend, gepaard aan juridische mogelijkheden. De programmadirecteur werkt hierin samen met afgevaardigde(n) op de Zaanse Schans.

De uitgangspunten van de Ontwikkelstrategie staan hierbij voorop:

- Balans op de Zaanse Schans tussen wonen, werken, bezoeken
- De Zaanse Schans is een veilige buurt in Zaanstad
- De Zaanse Schans is een kwalitatief aantrekkelijk en goed verzorgd gebied
- De Zaanse Schans is Authentiek

Doel is het behoud van de Zaanse Schans voor komende generaties, en een duurzaam exploitatiemodel, met inkomsten en lasten in balans om dit financieel mogelijk te maken.

Uitgangspunt van het raadsbesluit was de wens om inwoners van gemeente Zaanstad en andere categorieën van personen zonder kosten toegang te geven. Dit uitgangspunt is door een amendement van de raad steviger verwoord. Door dit amendement is gratis toegang mogelijk maken voor specifieke doelgroepen zoals inwoners van de gemeente Zaanstad een randvoorwaarde voor de definitieve vaststelling van een Duurzaam Exploitatiemodel voor de Zaanse Schans. Intussen wordt verder onderzoek gedaan naar de juridische mogelijkheden om aan deze voorwaarde te voldoen. Verschillende voorbeelden in Europa waar onderscheid wordt gemaakt tussen doelgroepen zijn bekeken. Door deze voorbeelden is er een beeld over wat juridisch mogelijk is volgens Europese en Nederlandse wetgeving. De verwachting is dat in de volgende rapportage aan de raad een schets kan worden gepresenteerd. Deze schets vormt daarna onderwerp voor verdere gesprekken en uitwerking met belanghebbenden. Hierbij moet worden bedacht dat het toegangsbeleid nauw samenhangt met het in te voeren model voor ticketverkoop.

Voordat er modellen voor ticketverkoop uitgewerkt kunnen worden is inzicht nodig in de verschillende manieren waarop het gebied hiervoor ingericht kan worden. Dit wordt zoals omschreven bij het onttrekkingsbesluit op dit moment verkend.

4.2 Ruimtelijk plan

Voor het uitvoeren van de ontwikkelstrategie en het invoeren van ticketverkoop zijn veranderingen en verbeteringen van de inrichting van het gebied noodzakelijk. Voor de zomer is door een interdisciplinair team een proces gestart om te verkennen welke vragen en ruimtelijke ideeën er zijn voor de nodige fysieke (her)inrichting van de Schans. Dit gaat onder andere over bereikbaarheid, ontvangst- en toegangszones en ticketverkoop. Het door de raad in mei 2025 aangenomen amendement *Geen fysiek hek om de Zaanse Schans* is een randvoorwaarde voor het ruimtelijk plan. Ook wordt rekening gehouden met de principes en relevante sleutels uit de Omgevingsvisie en het Zaanse Mobiliteitsplan (ZMP).

Als eerste stap is de Zaanse Schans vergeleken met andere landschappelijke, educatieve en toeristische attracties in Nederland. Met de opmerking dat de Schans veel meer bezoekers trekt. Op dit moment worden studies en ideeën voor ruimtelijke inrichting gemaakt door interne en externe experts verzameld. Op basis van alle informatie onderzoekt het team de komende maanden verschillende ruimtelijke scenario's voor toekomstbestendige aanpassingen voor de korte en lange termijn. Gewenst resultaat is een ruimtelijk plan dat rekening houdt met:

- grote en groeiende bezoekersaantallen,
- mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving,
- de beleving van de bezoeker,
- de toegang voor Zaanse kanters
- de verschillende opties voor mobiliteitsoplossingen voor de intussen op één na meeste bezochte attractie van Nederland (na de Efteling).

5 Bereikbaarheid en veiligheid op en rond de Zaanse Schans

5.1 Verleggen doorfietsroute Kalverringdijk

Het verleggen van het fietspad vanwege de verkeersonveilige situatie is voor de gemeente een zelfstandig project. Dit betekent dat als het niet lukt om een duurzaam exploitatiemodel in te voeren om wat voor reden dan ook, de gemeente zich inspant om het fietspad te verleggen. In dat geval is het wel nodig dat externe subsidie wordt gekregen.

Voor het project *Verleggen doorfietsroute Kalverringdijk* is een Plan van Aanpak geschreven. Het project gaat over de initiatie- en definitiefase van de verlegging van de fietsverbinding Zaanse Schans. De onderdelen in hoofdlijnen zijn:

- In kaart brengen uitgangspunten, eisen, randvoorwaarden, al gevoerd overleg en bestaande situatie
- Het uitvoeren van een verdiepingsslag op de uitgevoerde variantenstudie
- Het bepalen en uitvoeren van de communicatiestrategie
- Het voeren van gesprekken met andere overheden, instanties en perceeleigenaren
- Het uitvoeren van onderzoeken voor de voorkeursvariant(en),

De gemeente is met alle relevante belanghebbenden en grondeigenaren in gesprek over de mogelijk fietsroutes. Daarbij wil de gemeente een verdiepingsslag maken op voor en nadelen van alle fietsroutes. En in het bijzonder op de aspecten natuur, erfgoed en dijkveiligheid. Het projectteam heeft een werkbezoek aan het gebied gebracht. Daarnaast is gesproken met provincie Noord-Holland over de regelgeving (uit de provinciale omgevingsverordening) voor ontwikkeling van een fietspad in een beschermd natuurgebied. Wij verwachten u hierover in de volgende kwartaalrapportage verder te kunnen informeren.

Met de gemeente Wormerland is gesproken over de herinrichting van de weg Engewormer. Die wordt dit jaar opgeknapt met fietsstroken van 1.20 m breed.

5.2 Toezegging portefeuillehouders parkeeroplossing korte termijn

Vanuit de opgave Mobiliteit is een verkennend gesprek met partners gevoerd voor het ontwikkelen van parkeeroplossingen op de korte termijn. Dit gesprek stond eerst gepland in augustus maar is vanwege vakantie vervroegd. Op 9 juli hebben een ondernemer/grondeigenaar en ambtenaren van de gemeente Zaanstad met elkaar gesproken. De ondernemer/grondeigenaar heeft de wens om in overleg met de gemeente een tijdelijk (overloop) parkeerterrein voor de Zaanse Schans op eigen terrein te realiseren. Hij wil onderzoeken wat er nodig is om hiervoor een vergunning te krijgen. In het najaar wordt hierover doorgesproken.

5.3 Parkeeroplossingen lange termijn

Stappen voor het nemen van parkeeroplossingen op lange termijn worden pas gezet op het moment dat vorm en datum van invoering van het duurzaam exploitatiemodel vaststaan. Dit door het ontbreken van middelen voor deze investeringen.

5.4 Stimuleren van duurzaam vervoer naar de Zaanse Schans

Er is een verkennend gesprek met partners in de Vervoersregio Amsterdam (VRA) gevoerd om de verschillende mogelijkheden te onderzoeken.

6 Financiën

6.1 Aanloop- en transitiekosten

Voorfinanciering aanloop- en transitiekosten

Als onderdeel van het raadsbesluit van 22 mei 2025 is besloten tot het voorfinancieren van aanloop- en transitiekosten voor de periode van het tweede kwartaal 2025 tot de start van het toeristenseizoen 2026. De totale kosten voor deze periode bedragen € 1,9 miljoen. Voor het jaar 2025 is hiervan € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld door het college. De resterende € 0,7 miljoen wordt eind 2025 of begin 2026 toegekend, afhankelijk van de voortgang van het programma.

Tot op heden zijn kosten gemaakt en voorzien voor diverse onderdelen, waaronder voorbereidingen voor infrastructurele aanpassingen, juridische ondersteuning, culturele programmering en interne organisatie.

Tot en met augustus 2025 is een bedrag van € 105.000 besteed, bestaande uit kosten voor programmacoördinatie en advies met betrekking tot infrastructurele voorbereidingen.

Bestemde kosten (ramingen en subsidies):

- € 500.000 voor inhoudelijke programmering Zaanse Schans en ondersteuning Zaanse Museum in de transitie naar het duurzaam exploitatiemodel voor de jaren 2025 en 2026
- Voorbereidingen infrastructuur: € 93.000
- Programmacoördinatie: € 120.000

Deze uitgaven zijn in lijn met de geplande voortgang. Van het beschikbare budget van € 1,2 miljoen resteert nog € 380.000 voor de periode oktober tot en met december 2025. Dit resterende budget is bedoeld voor:

- Ondersteuning van interne organisatie en aanvullende onderzoeken.
- Facilitering van overleg en afstemming tussen erfgoedpartijen en programmacoördinatie, gericht op ruimtelijke planning, marketingstrategie en ticketverkoop.

Juridische kosten in de periode juni tot en met augustus 2025 bedragen € 30.000. Deze worden gedekt binnen het bestaande begrotingskader van de opgave Economie. Van het beschikbare budget voor het drukteplan Zaanse Schans (€ 200.000) is circa € 150.000 reeds bestemd, onder andere voor ambtelijke inzet. Er resteert nog ongeveer € 50.000 voor aanvullende juridische ondersteuning.